

hesum londum fekk eitt kg í part um árið.

Fyri mæst sær tað tí ógvuliga logið út, at føroyskir fiskimenn ikki skulu kunna fáa eini 20 oyrur fyri kg av útróðrafiski, tá vit vita, at fólk í teim nevndu londum rinda 1 krónu og 10 oyrur fyri kg og stundum meir.

Her í Føroyum ferðast í hesum døgum ein maður úr Eysturriki, sum hevur verið jórðina íkring á motorhjólum. Hann var her í bygdini fyri nokrum døgum síðan, og hevði eg eina samrøðu við hann um hetta mál, sum av sonnum má liggja okkum Føroyingum á hjarta í hesum døgum, nú ið allar gøtur tykjast at treingjast fyri okkum. Hesin maður, harra Richard Bugatsch, ið er ein frálika fríttligur og skilagóður maður, vil geva allar frágreiðingar viðvíkjandi solu av ferskum fiski í Eysturriki. Um nakar av mínum landsmonnum hevur hug at skriva til hansara, vil eg her skriva hansara adressu, sum er Hr. Richard Bugatsch, pr. Adresse Nancy Carlson, Hotel Skandinaviens, Victoriagade 4, København.

Hann helt tað vera lætt hjá Føroyingum at finna góðan, fastan marknað fyri ferskum fiski í Eysturriki og Tjekkosllovakialandi og einum stórum parti av Ungverjalandi. Vit kundu lættliga koma í samhandil við einar 15 milliónir íbúgvavar í hesum londum. Taka vit bert býrnar Wien og Prag við tilsamans 5 milliónum íbúgvaram og selja 1 kg um árið til hvønn íbúgvara, kunna vit selja 5000 tons, sum harra Bugatsch meinti vildi geva stóran ágóðan. Hann setti upp eitt roknistykki viðvíkjandi hesum fiski. Fyrst rokna vit við tí núverandi prisi í Wien, sum er kr. 1,10 pr. kg, meðan vit við góðum vinningi kunna halda ein soluprís uppá 66 oyr. pr. kg.

Vit keypa bátafisk fyri 20 oyr. kg frakt til Wien 4 - -
Ísur 4 - -
Ágóði (vinningur) 12 - -
Ágóði solubúðarinnar í Eysturriki 20 - -
»Kurs Difference« 10% 6 - -
66 oyr. pr. kg

Munurin millum tann prís, ið nú verður givin í Wien, kr. 1,10, og tann prís, harra Bugatsch roknaði við, 66 oyr., verður 44 oyr. fyri kg. Vit kunna sjálvandi ganga hægr enn til 66 oyr.; men við hesum soluprís skuldu vit kunna haft ein vinning av 12 oyr. pr. kg.

Við 1 kg til hvønn íbúgvara í Wien og Prag skuldu vit so, fyri uttan at fiskimenn finga 20 oyr. fyri kg, fingið ein vinning av 12 oyr. ferðir 5000000 ella 60000000 oyr. ella 600 túsind kr.

Latum okkum rokna við, at vit ikki hava so mikið av útróðrafiski sum 5000 t.; men somikið kunna vit selja, at hetta mál ikki má fella niður fyri.

Viðvíkjandi sending av ferskum fiski til Wien kunna vit rokna við 4½ samdogri, nevniliga frá Føroyum til Keypp-

mannahavn 3 samdogur, umlossing í Keyppmannahavn ½ samdogur og frá Keyppmannahavn til Wien 1 samdogur. Kolivognar ganga frá Keyppmannahavn til Wien við ísaðum kjóli, so tað er einki at stúra fyri.

Henda sak eigur at vera skundsliga framd, soleiðis at Ísvirki á Tvoroyri ikki gleppur okkum úr hondum.

Vit vita, at staturin eigur Ísvirki, og ríkisstýrið, hvønn dag tað skal verða, kann selja hetta húsið, tað ræður tí um at tingast við ríkisstýrið og fáa flag, at vit Føroyingar fáa ræðið yvir Ísvirkinum og statslón til bygging av fleiri smáum kólihúsum víða hvar í Føroyum, soleiðis at vit Føroyingar allir sum ein kunna búgva okkum til at fremja hetta verk og byrja sølu av ferskum fiski aftur til heystar.

Væl vita vit, at tað er hættisligt at inni stórverk nú, ið øll verðin er farin av lagi; men ivaleyst vil ríkisstýrið verða so beinasamt sum gjørligt; tí vit eru ikki sjálvir skyldugir í tí neyð, vit eru komnir í, líka lítið sum teir donsku bondurnir eru skyldugir í, at staturin mátti stýðja teir við 30 milliónum krónum.

Harra P. M. Dam má nú hoyra hørð orð fyri tað, at Ísvirki mátti stegja; men harra Dam kann ikki gera við tað, at øll verðin er farin av lagi, og at vit Føroyingar av hesi orsök eru í trøngum skóm.

Rættshugsandi menn setast ikki, tá mótgangurin kemur, hendur í hupp at bríða hvørjum øðrum, hvor ið skuldina hevur, teir taka seg saman og byrja aftur av nýggjum við allari meg. Tað gera rættir menn. Og eg meini, at vit Føroyingar, og teir menn, vit nú hava valt at rokja landsins viðurskipti, eru rættir menn, sum lata alt klandur fara og seta óksl móti ókslum fyri at bjarga okkara landi úr tí ófori, sum vit eru komnir í. Eitt slíkt stór-mál sum ferskiskasolu eiga vit at standa saman um og nýta lotuna nú, meðan hon er.

Vit Føroyingar hava latið mong mál gleppa okkum av hondum. Hetta sigi eg ikki fyri at siga ilt um nakran; tí »effirráð« eru altíð góð. Men eg veit, at Føroyingar í mongum forum hava iðrað seg effir, at aðrir hava fingið ræðið yvir ymiskum fyrítokum, sum av røttum álta at verið í okkara hondum; tí ræður um at vera varin og ansa effir, at ikki fleiri og fleiri mál gleppa okkum av hondum.

Mong mál í Føroyum eru komin á aðrar hendur; men fiskivinna okkara hevur altíð verið føroysk í odd og egg. Tí verri sær tað út, sum vit ikki longur orka at halda áfram uttan útlenska hjálp; men esa-lange der er Liv, er der ogsaa Haab». Einn eru skipini føroysk ogn, og vit allir Føroyingar ynskja og vóna, at lagnan framvegis vil unna okkum at varðveita teim føroysku skipunum í føroyskum hondum.

Socialistisk Internationale kræver

Toldkampen standset.

Afrustning, Skadeserstatning og Krigsgæld maa løses samtidig. — Der skal arbejdes paa en Forstaaelse mellem Frankrig og Tyskland.

Köln.

Under Forsæde af Vandervelde har den socialistiske Arbejderinternationale Bureau holdt Møde her.

Der vedtoges en Resolution, i hvilken man kræver Toldkampen standset og mere stabile Valutaforhold gennemført. Det hedder videre, at paa den ene Side maa internationale Overenskomster ikke rives i Stykker, men paa den anden Side maa deres Opfyldelse ikke gennemtvinges ved Vold.

Spørgsmaalene om Afrustning, Skadeserstatninger og Krigsgæld er, hedder det videre, knyttet saa nær sammen, at en definitivt Ordning ikke er mulig uden en samlet Løsning af disse Spørgsmaal. De socialistiske Partier i Europa maa derfor lægge Pres paa deres Regeringer, saa at de europæiske Stater kan naa til Enighed om en Plan til Genopbygning af det økonomiske Liv, om en Bekæmpelse af Protektionismen og om et Samarbejde for en varig Stabilisering af de forskellige Valutaer og for en Ophævelse af Krigsgælden. Et saadant Resultat vil kun kunne naas, hvis det lykkes de socialistiske Partier at sejre over Nationalismen ved de forestaaende Valg i Tyskland og Frankrig. En Forstaaelse mellem Tyskland og Frankrig under Storbritanniens Medvirksomhed er den vigtigste Forudsætning for Overvindelsen af de alvorligste Vanskeligheder ved Genopbygningen af Verdensøkonomien.

Við ferskiskaveiðuni eru viðurskiptini annarleiðis. Henda fyrítoka varð byrjað við góðum vónum um at skapa ein nýggjan føroyskan vinnuveg; men lagnan gjørdist hesi nýggja fyrítoku hørð og tók hana av fótum, áðrenn hon fekk stundir at mennast. Ein vaksin maður kann tola nógva mótgongu og nógva stríð og strev, sum eitt lítið barn ikki toli. Soleiðis kann ein gomul forrættning tola eitt tap, sum ein nýggj forrættning ikki toli.

Hevði Ísvirkinum eydnast at fingið nokur góð ár soleiðis, at ein »driftskapitalur« varð spardur saman, so hevði henda fyrítoka tolað nokur ring ár, um tey komu; men Ísvirki fekk eingi góð ár. Tað byrjaði í ringum lóðum, og tær versnaðu ár eftir ár; tí stegjaði Ísvirki. Tað kom í peningatrot.

Aðrar eldri fyrítokur eru eisini komnar illa á holdum vegna peningatrot og kunna ikki halda fram uttan peningahjálp. Allir útvegir verða í hesum døgum royndir fyri at kunna veita hesa hjálp. Teir, ið strevast fyri at veita hesa hjálp, eiga tokk fyri teirra strev; tí tað verður undirgangur okkara, um hesar fyrítokur verða noyddar at stegja.

Okkara salt- og klippiskasala er roynd í langar tíðir og hevur líkindi til at kunna bjarga sær sjálvi, ífall verðaldarkreppan brátt verður at enda. Vit eiga tí at royna okkara meg fyri at halda áfram við hesi fyrítoku. Men okkara ferskiskasala er óroynd og hevur enn ikki haft høvi at sýna seg sum góður vinnuvegur fyri okkum Føroyingar. Men latum okkum kunna

eftir, um her ikki er ein møguleiki fyri at fáa okkum ein nýggjan vinnuveg, sum saman við klippiskasoluni kann gerast okkum ein hollur vinnuvegur.

Í teim londum, sum vit óivað kunna rokna við marknað fyri ferskum fiski, verður klippiskur næstan ikki keyptur; men fáa vit fótum fastan í Eysturriki og har um leið við okkara ferska fiski, mundu vit mestur kunna útbreitt kunneleika har um okkara frálika góða klippisk eisini; men til tess mega vit nýta »Reklama« og »Receptire« at býta út millum keypararnar. Til tess fáa vit gott høvi, tá vit fyrst fáa fastar keyparar til ferskan fisk.

So stalt er tað tífalt týðningarmikið fyri okkum at halda áfram við ferskiskasoluni.

Føroya fiskimenn! Latið ikki óhapp loypa ræðslu á tykkum. Ísvirki var slovnað fyri at koma tykkum úr ræshaffi. Og einasti vegurin til tykkara frælsi og sjálvbjargni er framhald á hesa leið. Latið ikki privatar kapitalistar fáa ræðið yvir Ísvirkinum. Tit eru sjálvir forir fyri at bjarga hesi fyrítoku, ífall tit fáa okkara lögtingsmenn at taka sakina í hendur, og ífall tit standa saman.

Lata tit lögting okkara siggja, at tit allir standa saman, so torir lögtingið at heita á ríkisstýrið, og so vil eisini ríkisstýrið lata okkum fáa Ísvirki aftur í okkara hendur; men standa vit Føroyingar hendur í hupp, so kvíði eg fyri, at ríkisstýrið selur Ísvirki til hægstbjóðandi. So verður Ísvirki kanska til gagns á tann hátt, at tað ger is og selur sild til skipini; men so verður tað ikki til slíkt gagn,

sum ætlan var, tá Ísvirki varð slovnað.

Eg vóni, at fiskimenn skriva sína hugsan um hetta mál, so tað kann tingast í blóðunum, hvussuleiðis ið fram eigur at haldast.

J. H. Danbjørg.

Overraskende godt Resultat for Socialdemokratiet.

En Udtalelse af Folketingsmand Hans Nielsen.

Folketingsmand Hans Nielsen udtaler i »Social-Demokraten« om det stedfundne Valg:

— Det karakteristiske for Valget er Selvslyrepartiet Nederlag, idet Stemmerne, saavidt jeg husker i Ojeblikket, jo omtrent ligger, som de laa ved sidste Folketingsvalg. Man troede imidlertid, at Selvslyremændene ved Lagtingsvalget vilde klare sig meget bedre. Naar dette ikke er sket, saa er det aabenbart fordi, Selvslyrepartiet hidtil har ført en Politik, som ligger udenfor Virkelighedens Verden og kun i ringe Grad har beskæftiget sig med Erhvervsforholdene paa Øerne.

Naar Sambandspartiet har haft saa stor Fremgang saa anser jeg det ogsaa givet, at de økonomiske Forhold har bidraget hertil. Mange Købmænd og Forretningsdrivende paa Øerne har i de sidste Aar lidt store Tab, og de har nu rettet Øjnene mod Danmark som det eneste Sted, hvorfra der kan ventes Penge og Hjælp til at komme ud over Krise-Vanskelighederne.

Valget og »Ísvirki«s Sammenbrud.

For Socialdemokratiet Vedkommende frygtede jeg oprigtigt talt, at de vilde have faaet et stort Nederlag som Følge af »Ísvirki«s Sammenbrud. »Ísvirki« ligger paa Sudero, hvor man hidtil har faaet langt den største Del af Stemmerne, og naar dette Foretagende nu grundet paa Fiskepriserne fuldstændig Svigten maatte stades, saa opstaar der selvfølgelig deraf som andre Steder, hvor det gaar galt, Strid om hvem, der bærer Ansaret herfor.

Det har ikke manglet paa skrappe Angreb paa Lagtingsmand Dam, der har været Leder af »Ísvirki« og er valgt paa Sudero. Men saavidt man kan se i Ojeblikket, saa har de holdt Stillingen, og derved har Hr. Dam i alle Tilfælde faaet saa mange Stemmer, at han har erobret et Kredsmandat. Der mangler endnu nogle Valgresultater, men med Partiets ca. 800 Stemmer er det givet, at der bliver et Tilæggsmandat, og der bliver endda et pent Overskud i Stemmer til det 3. Mandet, som alligevel næppe naas.

Dette er et overraskende Resultat for Socialdemokratiet, som denne Gang har kæmpet under de allernærmest ugunstige Forhold. Jeg tvivler ikke om, at næste Gang gøres der et vældigt Fremstød deroppe.